ÂŞÛRÂ GÜNÜ ORUCU İLGİLİ FETVÂLAR

﴿ فتاوى متعلقة بأحكام صيام يوم عاشوراء ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Bir Grup Âlim

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿ فتاوى متعلقة بأحكام صيام يوم عاشوراء ﴾

« باللغة التركية »

تأليف

مجموعة من العلماء

ترجمة: محمد بن مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2009 - 1430

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu sene Âşûrâ gününü nasıl bilebiliriz?

Soru:

Bu sene Âşûrâ günü nasıl oruç tutabiliriz?

Biz, Muharrem ayının ne zaman girdiğini şu ana kadar henüz bilemiyoruz.Bu yıl Zilhicce ayı 29 gün mü, yoksa 30 gün müdür?

Âşûrâ günü oruç tutmamız için bu günü nasıl belirleyebiliriz?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Zilhicce ayının tam mı (yani 30 gün mü) yoksa eksik mi (yani 29 gün mü) olduğunu bilemezsek ve hiç kimse de Muharrem ayının hilâlini ne zaman gördüğünü bize haber vermezse, bu takdirde biz aslolana döneriz. O da Zilhicce ayını 30 güne tamamlar, sonra da buna dayanarak Âşûrâ gününü (yani Muharrem ayının onuncu gününü) hesap ederiz.

Bir müslüman, Âşûrâ günü orucu için ihtiyatlı davranıp da o gün oruç tuttuğundan emîn olmak isterse, bu takdirde iki gün aralıksız oruç tutmalıdır. Zilhicce ayı 29 gün ise, Âşûrâ gününün ne zaman olduğunu, aynı şekilde Zilhicce ayı 30 gün ise Âşûrâ gününün ne zaman olduğunu hesap ederek bu iki günde oruç tutar. Böylece kesin olarak Âşûrâ günü oruç tutmuş olur.Böylelikle ya Muharrem ayının dokuzuncu ve onuncu gününü ya da onuncu ve onbirinci gününü oruç tutmuş olur. Her ikisi de güzel ve hoş bir davranıştır.

Bir kimse, dokuzuncu günün orucu konusunda ihtiyatlı davranmak isterse, ona şunu söyleriz:

Yukarıda zikredilen iki gün oruç tutarsın ve bununla birlikte bu iki günden ayrı olarak bir gün önce oruç tutarsın.Böylelikle ya dokuz, on ve onbirinci günleri ya da sekiz, dokuz ve onuncu günleri oruç tutmuş olursun ki böyle yaptığın takdirde her iki durumda dokuz ve onuncu günü oruç tutmuş olduğun kesinleşir.

Kim, çalışma şartlarım veya durumum bir günden fazla oruç tutmama uygun değildir. Bu durumda hangi gün oruç tutabilirim? derse, ona şunu söyleriz:

Zilhicce ayını otuz güne tamamlar, sonra da Muharem ayının onuncu gününü hesap ederek o gün oruç tutarsın.

Değerli hocamız Abdulaziz b. Abdullah b. Baz'a -Allah ona rahmet etsin- bu konuda soru sorduğumda kendisinden işittiğim şeyler, yukarıda zikredildiği şekildedir.

Güvenilir bir müslümandan Muharrem ayının başlaması ile ilgili hilâli gördüğüne dâir bir haber bize geldiğinde onun haberine dayanarak oruç tutarız.

Muharrem ayı orucu, genel olarak sünnettir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللهِ الْمُحَرَّمُ، وَأَفْضَلُ الصَّلاَةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلاَةُ اللَّيْلِ.)) [روا مسلم]

"Ramazan'dan sonra en fazîletli oruç, Allah'ın Muharrem ayı orucudur. Farz namazlardan sonra en fazîletli namaz ise, gece namazıdır."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Âşûrâ günü orucuna gündüz niyet eden kimsenin ecri sâbit olur mu?

Soru:

Ben, Âşûrâ günü orucunun fazîletini ve bu orucun önceki yıl işlenen küçük günahlara keffâret olduğunu biliyorum.Fakat bizde miladi takvime göre hareket edildiğinden dolayı Âşûrâ gününü ancak sabah öğrendim.Sabah hiçbir şey yememiştim.Bundan dolayı oruca niyet ettim.

Buna göre benim orucum sahih midir?

Bu günün orucunun fazîletini elde edebilir miyim? Ve geçen yılki günahlara keffâret olur mu?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Nâfile ibâdetler ve taatlerde gayret göstermeyi size kolay kılan Allah Teâlâ'ya hamd olsun. Allah Teâlâ'dan bizi ve sizi bu yolda sâbit kılmasını dileriz.

Oruca geceden niyet etme konusunda sorduğunuz soruya gelince, bir kimsenin, fecirden sonra orucu bozan şeylerden birisini yiyip içmediği sürece, nâfile oruca gündüz niyet etmesinin sahih olduğuna delâlet eden Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den hadis sâbit olmuştur.

[1] Müslim; hadis no: 1163

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((دَخَلَ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ: هَـلْ عِنْـدَكُمْ شَيْءٌ؟ فَقُلْنَا: لَا . قَالَ: فَإِنِّي إِذَنْ صَائِمٌ.)) [رواه مسلم]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- birgün yanıma girdi ve:

- Yanınızda (yiyecek) bir şey var mı? diye sordu.

Bunun üzerine biz de ona:

- Hayır (yoktur), dedik.

Buyurdu ki:

- O halde ben şimdi oruçluyum." [1]

Hadiste geçen "İzen" edâtı, şimdiki zamana delâlet eden zaman zarfıdır. Dolayısıyla bu hadis, nâfile oruca gündüz niyet etmenin câiz olduğuna delâlet eder.Farz oruç ise, bunun tam tersi, gece niyet etmeden sahih olmaz.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ لَمْ يُبَيِّتِ الصِّيَامَ قَبْلَ الْفَجْرِ فَلَا صِيَامَ لَهُ.)) [رواه أبو داود والترمي وصححه الألباني في صحيح الجامع]

"(Farz oruca) **geceden niyet etmeyenin orucu yoktur** (orucu sahih değildir)."[2]

Buna göre orucunuz sahihtir. Orucun ecrini elde etmeye gelince, bu sevap, tam günün sevabı mıdır? Yoksa sadece niyet ettiğiniz andan itibaren midir?

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu meselede iki görüş vardır:

Birincisi:

Bu kimseye, orucun sevabı gündüzün başlangıcından itibaren verilir. Çünkü dînen geçerli olan oruç, gündüzün başlangıcından itibaren olması gerekir.

İkincisi:

Bu kimseye, orucun sevabı, sadece niyet ettiği andan itibaren verilir. Örneğin zevâl vaktinde oruca niyet etmişse, yarım gün sevabı alır.

[1] Müslim; hadis no: 1154

[2] Ebu Dâvud; hadis no: 2454. Tirmizî; hadis no: 726. Elbânî "Sahihu'l-Câmi'"; hadis no: 6535'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu hadisi doğrultusunda doğru olan görüş budur:

((إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ.)) [متفق عليه]

"**Ameller, ancak niyetlere** -başka bir rivâyette niyete- **göre geçerlilik kazanır. Herkes ancak** (ameliyle) **niyet ettiğinin karşılığını alır. Kimin hicreti,** (niyet ve kasıt olarak) **Allah ve Rasûlü için ise, onun hicreti** (sevap ve ecir olarak) **Allah ve Rasûlü içindir. Kimin de hicreti dünyadan bir menfaat elde etmek ya da bir kadınla evlenmek için ise, onun da hicreti, hicret ettiği gâye içindir.**"[1]

Bu kimse, oruca, ancak gündüz vaktinde niyet etmiştir. Dolayısıyla oruca niyet ettiği andan itibaren kendisine ecir verilir.

En tercihli görüşe göre, oruç, bir güne verilecek olursa, örneğin; Pazartesi ve Perşembe günleri orucu, Bîyz (her hicrî ayın 12., 13. ve 14.) günleri orucu, her aydan üç gün tutulan oruç gibi nâfile oruçlara, bir kimse, gündüzün bir vaktinde niyet ederse, o günün orucunun sevabının tamamını elde edemez."[2]

Her kim, fecir doğduktan sonra Âşûrâ günü orucuna niyet ederse, Âşûrâ orucunun ecrini gerekli kılan, -ki bu ecir, önceki senenin küçük günahlarına kefâret olmasıdır- bunu elde edemez. Çünkü bu kimse, Âşûrâ gününün tamamında oruç tutmuş sayılmaz, aksine ancak bir kısmında oruç tutmuş sayılır ki bu da niyet ettiği andan itibarendir. Fakat Allah'ın Muharrem ayında oruç tuttuğundan dolayı umumî ecri elde etmiş olur ki, o da Ramazan ayından sonra en fazîletli oruç olan Muharrem ayı orucudur.[3]

Sanırım sizin ve pek çok insanın Âşûrâ gününü -Bîyz günleri de böyledir- gündüz vaktinden (gün ağardıktan) başka bir vakitte bilememenin en önemli nedeni; -sorunuzda zikrettiğiniz gibi- miladî takvime göre hareket edilmesidir. Umulur ki böyle fazîletli şeyleri kaçırmak, Allah Teâlâ'nın kendilerine dosdoğru yolu göstermeyi nasip buyurduğu size ve herkese, kulları için meşrû kıldığı ve dînî için râzı olduğu hicrî kamerî takvime göre hareket etmesine vesîle olur.

Özel işlerinizde ve kendi aranızda bile olsa, dînî münâsebetleri hatırlatan bu takvimi ihyâ etmek ve kendilerine aykırı hareket etmek, sembolleri ve özelliklerinde onlardan farklı olmakla emrolunduğumuz Ehl-i Kitab'a aykırı hareket etmek için hicrî kamerî takvime

---

1 Buhârî; hadis no: 54. Müslim; hadis no:1907/155

2 eş-Şerhu'l-Mumti'"; c: 6, s: 373

3 Müslim; hadis no: 1163

göre hareket etmek gerekir.Geçmiş peygamberlerin ümmetlerinde bile özellikle bu kamerî takvime göre hareket edilmekteydi.Bu hüküm; hadiste geçen, yahudilerin Âşûrâ günü oruç tutmalarının gerekçesinden çıkarılmıştır. Bu gün (Âşûrâ günü) ise, kamerî aylar yoluyla bilinmektedir.

Nitekim Allah Teâlâ'nın bu günde Musa'yı kurtarması, Musa'nın ümmetinin de kamerî takvime göre hareket ettiklerine, miladî takvimin aylarına göre hareket etmediklerine delâlet eder."[1]

Allah Teâlâ'dan, bu gibi özel ecri kaçırmayı, siz ve sizin gibi gayretli kimseler için hayırlara vesîle kılmasını dileriz. Çünkü kaçırılan bu ecrin acısını kalpte hissetmek, insanı salih amelde daha fazla gayret göstermeye çağırmaktadır.Bu ise, sonucu insanın kalbinde daha tesirli olan nice taatlerin doğmasına vesîle olur.İnsan, belki bazı insanların dayandıkları belirli taatleri elde edebilir.Bu da onun taatlerde tembellik göstermesine sebep olabilir. Belki de kendini beğenmişliğe ve bu taatle Allah Teâlâ'ya minnet etmesine sebep olabilir.

Allah Teâlâ'dan, bize, lütfundan, ihsanından ve ecrinden vermesini ve O'nu hakkıyla anmak ve O'na şükretmekte bize yardımcı olmasını dileriz.

Muharrem ayında çokça nâfile oruç tutmanın fazîleti

Soru:

Muharrem ayında çokça oruç tutmak sünnet midir?

Bu ayın, diğer aylardan bir meziyet ve üstünlüğü var mıdır?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Muharrem ayı, Arap aylarının ilki ve Allah'ın haram aylarının en meşhur olanıdır.

Nitekim Allah Teâlâ haram aylar hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿ إِنَّ عِدَّةَ ٱلشُّهُورِ عِندَ ٱللَّهِ ٱثۡنَا عَشَرَ شَهۡرٗا فِي كِتَٰبِ ٱللَّهِ يَوۡمَ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ مِنۡهَآ أَرۡبَعَةٌ حُرُمٞۚ ذَٰلِكَ ٱلدِّينُ ٱلۡقَيِّمُۚ فَلَا تَظۡلِمُواْ فِيهِنَّ

[1] eş,Şerhu'l-Mumti'"; c: 6, s: 471

أَنفُسَكُمْۚ وَقَٰتِلُواْ ٱلْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا يُقَٰتِلُونَكُمْ كَآفَّةًۚ وَٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾ [سورة التوبة الآية: 36]

"Şüphesiz, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü hükmünde (ve Levh-i Mahfuz'da yazılı olduğu), ayların sayısı on iki ay olup bunlardan dördü haram aylardır.İşte dosdoğru dîn budur. O halde bunlarda nefislerinize zulmetmeyin ve müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa, siz de onlarla topyekün savaşın ve bilin ki Allah, (desteği ve yardımı ile) takvâ sahipleriyle beraberdir."[1]

Ebu Bekra'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((الزَّمَانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، اَلسَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ، ثَلَاثٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ وَرَجَبُ مُضَرَ الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ.)) [متفق عليه]

"Zaman, Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı gündeki sıraya göre sürüp gitmiştir (o da her yılın on iki ay, her ayın da yirmi dokuz ilâ otuz gün arasında olmasıdır).(Kamerî) yıl, on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır. Üçü birbiri ardınca gelir. (Bu aylar:) Zilkâde, Zilhicce, Muharrem ve Cumâdâ ile Şa'ban arasındaki Receb Mudar'dır."[2]

Yine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre, Ramazan orucundan sonra en fazîletli oruç, Muharrem ayı orucudur.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللهِ الْمُحَرَّمُ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ.)) [روا مسلم]

"Ramazan'dan sonra en fazîletli oruç, Allah'ın Muharrem ayı orucudur. Farz namazlardan sonra en fazîletli namaz ise, gece namazıdır."[3]

---

[1] Tevbe Sûresi: 36

[2] Buhârî; hadis no: 4662. Müslim; hadis no: 1679

[3] Müslim; hadis no: 1163

Hadiste geçen (شَهْرُ اللهِ) ay lafzının Allah'a izâfe edilmesi (Allah'ın ayı denmesi), tâzim babındandır.

Molla Ali el-Karî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Görünen o ki burada Muharrem ayı orucundan kasıt; Muharrem ayının tamamında oruç tutulmasıdır."

Fakat Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre o, Ramazan ayından başka hiçbir ayın tamamında oruç tutmamıştır.Yukarıda zikredilen hadis, Muharrem ayında çokça oruç tutmaya teşvik etmek içindir.Yoksa ayın tamamını oruç tutmaya teşvik etmek için değildir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Muharrem ayının onuncu (Âşûrâ) günü ile birlikte dokuzuncu (Tâsûâ) günü oruç tutmanın müstehap oluşu

Soru:

Ben, bu yıl Âşûrâ günü oruç tutmak istiyorum. Bazı kimseler bana, Âşûrâ günü ile birlikte bir gün öncesi olan dokuzuncu (Tâsûâ) günü de oruç tutmanın sünnet olduğunu haber verdiler.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, buna teşvik ettiğine dâir bir şey ondan gelmiş midir?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((حِينَ صَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ! إِنَّهُ يَوْمٌ تُعَظِّمُهُ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَإِذَا كَانَ الْعَامُ الْمُقْبِلُ إِنْ شَاءَ اللهُ صُمْنَا الْيَوْمَ التَّاسِعَ. قَالَ: فَلَمْ يَأْتِ الْعَامُ الْمُقْبِلُ حَتَّى تُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.)) [رواه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âşûrâ günü oruç tuttuğu ve ashâbına da bu günde oruç tutmalarını emrettiğinde, onlar şöyle dediler:

- Ey Allah'ın elçisi! Âşûrâ günü, yahûdi ve hıristiyanların yücelttiği bir gündür.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- O halde gelecek yıl olursa, inşaallah (onuncu gün ile birlikte) dokuzuncu günü de tutarız.

İbn-i Abbas dedi ki:

- Gelecek yıl gelmeden Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- vefât etti."[1]

İmam Şâfiî ile ashâbı, İmam Ahmed, İshak ve başkaları şöyle demişlerdir:

"Muharrem ayının dokuzuncu ve onuncu gününün birlikte tutulması müstehaptır.Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onuncu günü oruç tutmuş ve dokuzuncu günü de tutmayı niyet etmiştir."

Buna göre Âşûrâ (onuncu) günü orucu derecelidir. En alt derecesi sadece onuncu günün oruç tutulmasıdır.Bundan bir derece yukarısı ise; onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günün de oruç tutulmasıdır.Muharrem ayında ne kadar fazla oruç tutulursa, o kadar fazîletli ve güzel olur.

Eğer onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günde de oruç tutmanın hikmeti nedir? diye soracak olursan, bunun cevabı şudur:

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Ashâbımızdan âlimler ile diğer âlimler, (onuncu gün ile birlikte) dokuzuncu günde de oruç tutmanın müstehap oluşunun hikmetinin sebeplerini şu şekilde zikretmişlerdir:

Birincisi:

Bundan kasıt; sadece onuncu günü oruç tutan yahudilere muhalefet (onlara aykırı hareket) etmek içindir. Bu, İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunan görüştür.

İkincisi:

Bundan kasıt; Âşûrâ (onuncu) günü orucunu başka bir oruç ile birleştirmektir. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, yalnızca Cuma günü oruç tutmayı yasaklamıştır.

Üçüncüsü:

Hilâlin noksan (29 gün) olmasından ve sayıda hata yapılıp dokuzuncu günün onuncu gün sayılmasından endişe edildiği için,onuncu günde oruç tutmakla ihtiyatlı davranılmıştır."

---

[1] Müslim; hadis no: 1916

Bu zikredilen sebeplerin en kuvvetlisi; Ehl-i Kitab'a muhalefet (aykırı hareket) etmek için olanıdır.

Nitekim Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, birçok hadiste Ehl-i Kitab'a benzemekten nehyetmiştir.

Nitekim Âşûrâ günü orucu hakkında şöyle buyurmuştur:

((لَئِنْ عِشْتُ إِلَى قَابِلٍ لَأَصُومَنَّ التَّاسِعَ.))

"Şayet gelecek yıl yaşarsam, onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günü de oruç tutacağım."[1]

İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

((لَئِنْ بَقِيتُ إِلَى قَابِلٍ لَأَصُومَنَّ التَّاسِعَ.)) [رواه مسلم]

"Şayet gelecek yıla kavuşursam, onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günü de oruç tutacağım."[2]

Hadisini yorumlarken şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in dokuzuncu günü de oruç tutmaya niyet etmesinin anlamı; sadece dokuzuncu günü oruç tutmayacağına, aksine dokuzuncu güne onuncu günü de ekleyeceğine yorumlanır. Bunun da sebebi; ya ihtiyatlı olmak için, ya da yahudi ve hıristiyanlara muhalefet etmek içindir. Bu da en tercihli olan görüştür.

Nitekim Müslim'in bazı rivâyetleri buna işâret etmektedir."[3]

((خَالِفُوا الْيَهُود، صُومُوا يَوْمًا قَبْله أَوْ يَوْمًا بَعْده.)) [رواه أحمد]

"Yahûdilere aykırı hareket edin.Âşûrâ günü ile birlikte bir gün önce veya bir gün sonra da oruç tutun."[4]

Başka bir rivâyette şöyle buyurmuştur:

((صُومُوا يَوْمَ عَاشُورَاءَ، وَخَالِفُوا فِيهِ الْيَهُودَ، صُومُوا قَبْلَهُ يَوْمًا أَوْ بَعْـدَهُ يَوْمًا.)) [رواه أحمد وابن خزيمة]

---

[1] el-Fetâvâ'l-Kubrâ; c: 6

[2] Müslim

[3] Fethul-Bârî; c: 4, s: 245

[4] Ahmed

"Âşûra günü oruç tutun ve o günde yahûdilere aykırı hareket edin. O günden bir gün önce veya bir gün sonra da oruç tutun."[1]

Âlimler, onbirinci günü niçin Âşûrâ günü ile birlikte oruç tutmayı müstehap görmektedirler?

Soru:

Ben, Âşûrâ günü ile ilgili bütün hadisleri okudum. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yahudilere aykırı hareket etmek için onbirinci günü de oruç tutmaya işâret ettiğine dâir hiçbir hadis bulamadım. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şu hadisten başka bir şey buyurmamıştır:

((لَئِنْ عِشْتُ إِلَى قَابِلٍ لَأَصُومَنَّ التَّاسِعَ.))

"Şayet gelecek yıl yaşarsam, onuncu gün ile birlikte dokuzuncu günü de oruç tutacağım."

Aynı şekilde Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ashâbını onbirinci günü oruç tutmaya da yönlendirmemiştir.

Buna göre Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ve ashâbının yapmadıkları bir şeyi bizim yapmamız bid'at olmaz mı?

Dokuzuncu günü kaçıran kimse, sadece onuncu gün (Âşûrâ günü) ile yetinebilir mi?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Âlimler, Muharrem ayının (onuncu günü ile birlikte) onbirinci günü oruç tutmayı müstehap görmüşlerdir.Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bu günde oruç tutmakla ilgili emir gelmiştir.

Nitekim Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

---

[1] Ahmed ve İbn-i Huzeyme rivâyet etmişlerdir. Hadisin senedinde İbn-i Ebî Leylâ vardır ki bu şahsın ezberi zayıftır.Ayrıca hadisi Abdurrezzak da rivâyet etmiştir. Beyhakî de İbn-i Abbas'tan mevkûf olarak şu lafızla rivâyet etmiştir: "Dokuz ve onuncu günleri oruç tutun ve yahûdilere aykırı hareket edin." Hadisin senedi sahihtir. Abdulkâdir el-Arnaût'un tahkik ettiği İbn-i Kayyim'in 'Zâdu'l-Meâd' adlı eserine (c: 2, s: 69) bakınız.